

močnejšimi in slabejšimi ter povzdigne vsestranski blagor širokih krogov prebivalstva.

Z ozirom na težka davčna bremena revnejših ljudskih slojev je potrebna časa primerna preosnova davčnega sistema in pristojbin in odškodnina občinam za izvrševanje raznih poslov v prenesenem delokrogu.

Sedanja izredno slovesna prilika pa nam daje pogum, da Vašemu veličanstvu tolmačimo čustva in želje celokupnega slovenskega naroda ter govorimo tudi v imenu izvenkranjskih Slovencev, kateri vsled neugodnih jim razmer ne morejo stopiti pred prevzvišeni vladarski prestol.

Božja previdnost je privedla mali slovenski narod pod mogočno okrilje Habsburškega orla ter ga priklenila z nerazrušnimi vezmi zvestobe in udanosti do presvetle vladarske rodovine, da ni utonil v šumečih valovih političnih in narodnih bojov, temveč se povzdignil do narodnega življenja in zavesti svojih pravic do obstanka.

Vzlasti pod modrim in blagim vladarstvom Vašega veličanstva so se raztrgale one spone, katere so ovirale razvoj slovenskega naroda, da se je med Slovenci začelo razširati in ukoreninjati ono blagodejno čustvo, ki vspodbada in osrčuje vsak narod k požrtvovalnemu in vstrajnemu delu za višje namene človeštva po načelih, katere je Bog zapisal narodom v srca.

Slovenci pa, ki bivajo izven Kranjske na Štajarskem, Koroškem, Primorskem in v Istri in tvorijo večino slovenskega naroda, še danes niti približno ne uživajo narodne enakopravnosti v šoli, uradu in javnem življenju, katero jim jamči člen XIX. državnega temeljnega zakona.

Slovenskemu jeziku so vzlasti na Koroškem in Primorskem zaprta vrata celo v ljudske šole, tako da se leto za leto v obmejnih slovenskih pokrajinah mladina odtuja svojim slovenskim roditeljem. Brezozirno izrabljajo narodne večine v izvenkranjskih pokrajinah svojo moč z očitnim namenom uničiti individualnost — slovenskih manjšin.

Vzpričo teh razmer je slovensko ljudstvo prišlo do prepričanja, kateremu se pridružuje tudi deželni zbor kranjski, da si ne pripori preje svojih narodnih pravic, nego da se vse slovensko ozemlje združi v jedno upravno celoto; želimo, da dobi za svojo mladino slovenske ljudske in srednje šole ter slovensko vseučilišče z bogoslovno,

pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani. Le dobra narodova vzgoja na podlagi materinskega jezika in verskega prepričanja, zlasti v ljudski šoli, omogočuje in pospešuje vsakemu narodu duševno izomiko in gmotni napredek, jamči narodni obstanek, odpira vire novih močij v korist in slavo skupne države ter utrjuje ljubezen do vladarja in domovine.

Vaše cesarsko in kraljevo apostolsko veličanstvo!

Ponavljamo iskreno željo, da se ublažijo nasprotja raznih narodov v državi, ter prosimo vsemogočnega Boga, da ob petdesetletnici vladanja Vašega veličanstva vsi narodi kot bratje stopijo pred ces. prestol ter svojemu najboljšemu očetu v zahvalo za mnogoletno ljubezen in skrb poklonijo narodno spravo kot dar.

Srca darova obračamo do neba z gorečimi prošnjami, da Bog ohrani predrago življenje Vašega veličanstva še mnogo, mnogo let v slavo veliki državi v srečo in blagor vseh njenih narodov.

Bog blagoslovi Avstrijo! Bog živi in ohrani Vaše veličanstvo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar se jutri vrnejo iz Budapešte. — Parlamentarna komisija državnega zbora se snide prve dni prihodnjega tedna, državni zbor pa bržčas dne 15. marca, da zvoli delegate, ki se v Budapešti zberejo koncem aprila. — Vedno se slišijo glasovi, da Gaučevo ministerstvo v kratkem odstopi.

Češko. Ko je deželni maršal govoril v deželnem zboru o cesarjevi 50-letnici, so vsi poslanci stali, samo Wolf, ki je spet po svoje tulil, in njegovi 4 tovariši so obsedeli. — V soboto so vsi Nemci dali dež. zboru slovo, ko se je začela adresna razprava.

Štajarsko. Če Ljubljanci, kakemu nemškemu dijaku pokažejo kriv prst, potem vse nemštvo zakriči. In zoper nedolžne Ljubljance se je graški mestni svet izrekel prav surovo.

Kranjsko. Slov. deželni poslanci so vsprejeli Žitnikov adresni načrt razun točke o zedinjeni Sloveniji. — Dež. zbor je obljubil za slov. vseučilišče 250.000 gld., nato se je dne 28. febr. zaključil.

Primorsko. Za vso Goriško se ustanovi mizarska zadruga. — Tržaški deželni

zbor je glavni pismeno zaključil. — Lah si želijo svoje vseučilišče v Trstu.

Ogersko. V spomin na postavbe 48. leta se ustanovi narodni praznik na dan 11. aprila. — Po vseh koncih in krajih preganjajo socialne demokrate, ki šuntajo kmete, ali to bo malo pomagalo. — Za Zolo so madjarski framasoni nabrali nad 30.000 gld.

Vnanje države.

Rim. Sv. očetu so ob 20-letnici vladanja naš svetli cesar častitali; na to so sv. oče podelili blagoslov našemu cesarju in vsej vladarski hiši.

Francosko. Po Zolini obsodbi je zbornica poslancev skoro enoglasno izrekla zaupnico ministerstvu. Židovi so spet pogoreli!

Nemško. Žid Nataniel Rotsild je dobil od cesarja pruski kronin red. Za kake zasluge? — Ako državni zbor ne vsprejme predloga o povečanju mornarice, se bojdja razpusti.

Grško. V soboto zvečer sta dva lopova šestkrat ustrelila na kralja Jurija, ko se je peljal s sprehoda, ne da bi ga zadela. Pač pa sta ranila enega vojaka in oba konja. Vse pošteno ljudstvo je vsled tega razjarjeno. Enega lopova so že prijeli.

Cerkvene zadeve.

Knezoškofu Jakobu v slovo!

(Iz Ljubljane, koncem svečana).

„Ecce, sacerdos magnus!“

Bridka žalost je zavladata po kranjski deželi, ko se je v adventu raznesla novica, da zgubimo svojega ljubljenejšega višjega pastirja, ker pojdejo za knezonadškofa goriskega. Stopila so nam pred oči vsa dela uzornega apostolskega moža, s katerimi je v 13 letih svojega vladanja med nami našo deželo vso prenovil in pomladil. Vsakdo je upal, da pojde tako še nekaj let naprej, a kar nakrat se zasliši glas: «Knezoškof nas zapuste!» Ne morem opisati čustev, ki so navdajale mnoga srca takoj v prvih hipih, ko se je ta novica zvedela.

A previdnost božja tako hoče, in njej se moramo ukloniti. Dovoli, dragi «Slov. Gosp.», da po tebi naznam slovenskemu svetu, koliko se imamo Kranjci zahvaliti prevzvišenemu g. knezoškofu, katerega nam je dala zelena Štajarska. Saj s tem poveljaš jednega najblajših, najvrednejših svojih ožjih rojakov!

Novica svet prošine, že Leon je umrl,
Vladar že svete cerkve, zatisnil je oči;
Novica druga svet prošine, njegov naslednik
Na rimskem že prestolu, vladar zdaj nov sedi.

Te vrstice smo takrat poznali. Marsikdo bi moral reči: Čudno, da se niso izpolnile.

A ko se papež v konzistoriju dvigne iz prestola, ter zapoje s krepkim glasom slavospev «Veni sancte Spiritus!», smo si pa vsi mislili, to še ni starček, vladal bo še sv. cerkev mnogo let. In vse druge obrede opravil je s tako letančenostjo in gibčnostjo, da nikdo ne bi bil mislil, da je že videl 80 spomladij. Da bi jih še mnogo, mnogo doživel! — To so bile iskrene, vroče želje, ki so nam vsem polnile srca, ko smo z glasnimi «Evviva» pozdravljali Leona, vrnivšega se od konzistorija v svoje zasebno stanovanje.

Pozneje imel sem še večkrat sladko veselje in laskavo čast, biti pri Leonu XIII., klečati pred njim, mu poljubiti svetinjo na nogi, z njim govoriti, to so občutki, kojih rajsko radost vé ceniti le tisti, ki jih je že užival.

A posebno ene slovesnosti ni moči pozabiti. Bilo je leta 1891. dan sv. Mihaela. V Rimu so sklenili slovesnost tristoletnice sv. Alojzija. Iz vsega sveta so se napovedale procesije za oni dan v Rim. Največ je bilo Francozov. Da bi slovesnost povzdignil, od-

ločil se je Leon XIII. maševati v cerkvi sv. Petra pred vsemi romarji.

Zgodilo se je tako. Papeževa sv. maša v cerkvi sv. Petra — to je za Rimljane nekaj izvanrednega; kaj še le za nas, ki take svečanosti še nismo videli.

Ob takem dnevu je že na vse zgodaj šumenje in vrvenje pri Vatikanu, okoli cerkve sv. Petra. Komaj se ob zori četvera sprednja vrata odprejo, že planejo tisoči v cerkev, da bi si le zagotovili in izbrali kak pripraven prostorček. Proti osmim dospemo na trg Sv. Petra; 3 stotnije vojakov skrbijo za red, stražijo uhod; nikdo ne more v cerkev, ki nima ustopenice. Voz za vozom, v neštevilni vrsti, pripelje vernikov ogromno množico. A koliko jih še le pride peš!

Gremo v cerkev. Polna je že. Dobro, da smo si prostore že prej naročili; za nas so bili odmenjeni na desni, prav blizu baldahina, ki se dviguje nad grobom sv. Petra.

Cerkve je bliščala in žarela v svitu in krasoti, da kaj enacega še niso zlele moje oči. To je čudovito, to je nebeško lepo. In tolika množica ljudi! Gnječa je bila grozna, pritisk od vseh strani neznosen. In gnječa v cerkvi sv. Petra, to kaj pomeni! Pomisliti je le treba, da obsega cerkev 80.000 ljudi, in isti dan je bila do zadnjega kotička polna.

Le nekaj minut čakamo. Hipoma zado-

nijo fanfare. Vse se ozre proti kapeli Sv. R. Telesa, skozi njo pride Leon.

In res. Že ga vidimo nesti na visokem prestolu. «Evviva il Papa-Ré!» Živio papež-kralj! Ta klic je silovito zagromel, ko so množice zagledale Leona. In dokler niso prinesli papeža do konfesije (groba sv. Petra), donelo je po cerkvi, donelo, da se je treslo ogromno zidovje, s katerim je duhoviti Mihael Angelo proslavil sv. cerkev in svoje ime. — Vse utihne. Leon izstopi iz prestola. Gre k oltarju, se obleče za sv. mašo. Streže mu pet kardinalov, okrog oltarja je zbranih še 25 kardinalov in blizu 50 škofov. Kako lepo in velečastno je videti naslednike sv. apostolov v njih dražestnih oblekah!

Sv. maša se začne. Po cerkvi se razlegajo krepki glasovi odličnih pevcev sikstinske kapele; petje je angeljsko lepo.

Pride povzdigovanje. Skrivnostna tihota vlada po velikanskem svetišču. Bil je to nekako bajen, svet trenotek. Ravno med povzdigovanjem sinejo zlati solnčni žarki skozi kupolo v cerkev. Leona obdaja njih leskeča svetloba. V solnčnem svitu povzdigne sveto kri Onega, kojega tako slavno namestuje na zemlji.

To je bil čudapoln prizor. Verniki si brišejo solze — ta pogled jih je preveč ganil. Po cerkvi pa se čuje šumenje, kakor da bi